10-13-årige i fritidsordninger –

Hvem er med og hvem er ikke med?

FOA

November 2022

BUREAU 2000 ANALYSER JOURNALISTIK

10-13-årige i fritidsordninger – hvem er med og hvem er ikke med?

Undersøgelsen er udført af seniorkonsulent Niels Glavind, seniorkonsulent Susanne Pade og konsulent Pernille Pade Glavind, Bureau 2000. Undersøgelsen er udført for FOA.

Henvendelser:

FOA – Pædagogisk sektor

Staunings Plads 1-3

1790 København V

Tlf.: 46 97 26 26

Henvendelser vedr. undersøgelsens tekniske indhold til:

Bureau 2000 – Analyse og forskning

Skråplanet 29

3500 Værløse

Tlf.: 44 66 22 64.
www.bureau2000.dk

Copyright: Bureau 2000

ISBN: 978-87-94288-01-9

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse 3
1. Hovedresultater 5
1.1. Organiseringen af fritidsområdet 5
1.2. Hovedresultater 6
2. Organiseringen af fritidsområdet 8
2.1. Hovedtal for fritidsområdet 8
2.2. Aldersfordeling blandt indskrevne i fritidstilbud 10-13-årige 9
2.3. Andelen af 10 – 13-årige i fritidstilbud 10
2.4. Medarbejdere i skolefritidsordninger og fritidsklubber 11
3. De 10-13-åriges benyttelse af typer fritidstilbud 12
3.3. Benyttelse af fritidstilbud i fritidsklubber og tilbud i skoleregi 13
3.4. Betalingen i fritidstilbud i fritidsklubber og tilbud i skoleregi 14
4. Tendenser de seneste år samlet 20
5. Metode 21
Bilag 22
Bilagstabel 1. Benyttelse af fritidsordninger for 10-13-årige i de enkelte kommuner. 2021. Kommuner med fritidsklubber 22
Bilagstabel 2. Benyttelse af fritidsordninger for 10-13-årige i de enkelte kommuner. 2021. Kommuner med tilbud i skoleregi 23
Bilagstabel 3. Dominerende fritidstilbud for de 10-13-årige i de enkelte kommuner 25

1. Hovedresultater

Bureau 2000 – Analyse og forskning har for FOA undersøgt, hvilke børn der er indskrevet i fritidsordning, når vi ser på indkomst, takster, familieforhold, uddannelse, bolig, etnicitet, evt. specialundervisning eller andre tegn på behov for særlig indsats og støtte. Analyserne er gennemført på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistiks forskerordning. Denne rapport viser resultaterne for børn i alderen 10-13 år.

Ved fritidsordning forstås i denne sammenhæng skolefritidsordning, fritidsklubber og ungdomsskoleklubber.

I de tilgængelige registerdata er det kun muligt at afgøre, om barnet er indskrevet et fritidstilbud, der er ikke fremmødedata, og dermed kan vi ikke via registeranalysen påvise i hvilket omfang de indskrevne børn deltager i fritidsordningen.

Da der ikke foreligger tilgængelige registerdata på faktorer som kvaliteten i det enkelte fritidstilbud, afstanden mellem hjem, skole og fritidstilbud eller muligheden for andre fritidsaktiviteter som fx idrætsforeninger, indgår disse faktorer ikke i analysen af, hvad der har betydning for, om børn er indskrevet i fritidsordninger eller ej.

1.1. Organiseringen af fritidsområdet

Der er stor forskel fra kommune til kommune på, hvilke fritidstilbud, der er til de 10-13-årige børn. Kommunerne har mulighed for at drive fritidsordninger på forskelligt lovgrundlag, og strukturen i de enkelte ordninger er meget forskellig, ligesom det er forskelligt hvilke aldersgrupper, man arbejder med.

De vigtigste typer af fritidsordninger for 10-13-årige er:

- Kommunale skolefritidsordninger. (Folkeskolelovens § 3, stk. 7 (tidligere § 3, stk. 4)).
- Fritids- og ungdomsklubber (Dagtilbudslovens § 65-77)
- Ungdomsskoleklubber (Ungdomsskolelovens generelle formålsbestemmelse)
- Klubber drevet efter lov om folkeoplysning (Folkeoplysningslovens § 2, stk. 2 og § 15).

Når det gælder privatskolerne, yder staten kun tilskud til fritidsordninger til og med 3. klasse. Disse skoler har derfor normalt ikke egne fritidstilbud til de større børn. Hvis der er fritidsklubber, kan de komme her, men hvis der kun er kommunale SFO'er, benyttes de stort set ikke af privatskoleelever.

Ud over de offentlige tilbud findes en række frivillige og private tilbud – fx idrætsforeninger og spejderorganisationer. De indgår ikke i analyserne i denne rapport.

Når det gælder de 10-13-årige, må kommunerne opdeles i tre grupper:

- 18 kommuner (bl.a. Århus og Odense) har klubtillbud i ungdomsskoleregi. Disse kommuner har i 2021 budgetteret med i alt 17.704 klubpladser i disse ordninger. Danmarks Statistik har ikke data om disse børn, og de kan derfor ikke indgå i den videre analyse.

- 21 kommuner (bl.a. København) har traditionelle fritidsklubber efter dagtilbudsloven. Disse kommuner har 1. oktober 2021 39.766 10-13-årige børn indskrevet, som der er data på i Danmarks Statistik.
- De resterende kommuner har overvejende klublignende tilbud i skoleregi, fx SFO-2 eller SFO-3. Disse kommuner har 1. oktober 2021 36.527 10-13-årige børn indskrevet, som der er data på i Danmarks Statistik.

Når analysen må opdeles, er det fordi der er markante forskelle i reglerne for ordningerne. I fritidsklubberne må betalingen maksimalt udgøre 20 pct. af driftsudgifterne, mens der ikke er et sådant loft i de tilbud, der ligger i skoleregi.

1.2. Hovedresultater

- I 2021 var 29 pct. af børnene i alderen 10-13 år indskrevet i SFO, fritidshjem eller fritidsklub (figur 2). Andelen er størst blandt de 10-årige og lavest blandt de 13-årige, det viser tabel 3, 5 og 6. At andelen falder med alderen, skyldes sandsynligvis forhold som øget selvhjulpenhed og interesse i andre fritidsinteresser som fx sport.

- Deltagelsen i fritidstilbud til 10-13-årige er højere i kommuner med fritidsklubber end i kommuner hvor fritidstilbud til 10-13-årige er i skoleregi. I kommuner der primært tilbyder fritidsklubber er 44 pct. af de 10-13-årige indskrevet, mens det kun er 24 pct. i de kommuner, der primært tilbyder fritidstilbud i skoleregi. Når vi ser specifikt på de 10-årige, er andelen 62 pct. i kommuner med fritidsklubber og kun 41 pct. i kommuner med tilbud i skoleregi. Deltagelsen falder med alderen for begge typer fritidstilbud. Se tabel 5 og 6.

- Andelen af 10-13-årige børn der er indskrevet i SFO, fritidshjem eller fritidsklub har ligget stabilt omkring 30 procent siden 2007, med undtagelse af et fald i 2014, sandsynligvis relateret til folkeskolereformen. Udviklingen skal dog tages med betydelige forbehold, da ungdomsklubber ikke indgår i datagrundlaget. Se figur 2.

- 10-13-årige børn, der går på privatskoler, deltager i mindre grad i de kommunale fritidsordninger sammenlignet med børn fra folkeskoler, især når fritidstilbuddet er i skoleregi. Kun 8 procent af de 10-13-årige privatskoleelever er indskrevet i kommunale fritidstilbud i skoleregi, sammenlignet med 28 procent af folkeskoleeleverne. For kommuner, der primært tilbyder fritidsklubber, er andelen af privatskoleelever, der deltager, også lavere (25 procent) sammenlignet med folkeskoleelever (50 procent). Dette kan ses i tabel 5 og 6. Det kan have sammenhæng med, at staten kun yder tilskud til fritidsordninger i privatskoler til og med 3. klasse. Privatskoler har derfor ofte ikke egne fritidstilbud til de større børn, de skal i stedet benytte kommunale tilbud. Tallene viser, at privatskoleelever i højere grad er indskrevet i kommunale fritidsklubber end i kommunale fritidstilbud i skoleregi.

- Forældrebetalingen i fritidsklubber er begrænset til maksimalt 20 pct. af bruttodriftsomkostningerne. I 2021 var forældrebetalingen i fritidsklubber under 600 kr. om måneden i alle kommuner. I gennemsnit var taksten 388 kr. om måneden (figur 3). Prisen for klubtilbud i skoleregi er betydeligt højere, i gennemsnit 817 kr. måneden i 2021. Og i næsten hver fjerde kommune (23

pct.) var forældrebetalingen for 10-13-årige børn i SFO'er over 1.200 kr. om måneden (figur 4). I forhold til forskellene i taksterne mellem de to typer tilbud skal det bemærkes, at der normalt ikke søskendetilskud i fritidsklubberne, mens der er det i SFO'erne.

- Jo højere takst i fritidstilbud i skoleregi til 10-13-årige, desto lavere er andelen af 10-13-årige folkeskoleelever, der er indskrevet. Det viser tabel 7. Det er værd at bemærke, at der ikke ses samme tendens i forhold til andelen af børn der er indskrevet i fritidsklubber, hvor årstaksten i 2021 var under 600 kr. om måneden i alle kommuner. Det fremgår af tabel 6.
  Selvom fritidsklubber og fritidstilbud i skoleregi adskiller sig på andre parametre end pris, kan det ikke udelukkes, at en lavere forældrebetaling på fritidstilbud i skoleregi ville kunne øge andelen af 10-13-årige børn, der var indskrevet i fritidstilbud.

- Der ses en lavere deltagelse af folkeskoleelever med anden etnisk baggrund end dansk i både fritidsklubber og fritidstilbud i skoleregi sammenlignet med børn med etnisk dansk oprindelse (se tabel 8 og 9).

- Andelen af indskrevne børn med anden etnisk baggrund end dansk falder med alderen, men ikke i samme grad som det ses blandt børn med etnisk dansk oprindelse. Vi ser med andre ord flere 10-13-årige børn med anden etnisk baggrund end dansk der fortsætter med at deltage i fritidsordningerne, hvis de først er begyndt. Det fremgår af tabel 8 og 9.

- 10-13-årige børn henvist til specialundervisning har ikke en lavere deltagelse i fritidsordninger (33 pct.) end børn uden henvisning til specialundervisning (31 pct.). Se afsnit 3.4.

2. Organiseringen af fritidsområdet

2.1. Hovedtal for fritidsområdet

Tabel 1 viser, hvor mange børn og unge, kommunerne forventer i de forskellige ordninger i budgetåret 2022.

Tabel 1. Forventet antal indskrevne i fritidstilbud. 2022. Alle aldersgrupper

Type af fritidstilbud	Forventet antal indskrevne i gennemsnit i løbet af 2022
Kommunale skolefritidsordninger	199.257
Fritidsklubber efter dagtilbudsloven	45.038
Skolefritidsordninger på privatskoler	37.731
Fritidshjem	1216
Private fritidshjem og klubber	2253
Ungdomsskoleklubber	17.704

Kilde: De kommunale budgetteringsforudsætninger.

Der er ikke fundet tal for, hvor mange unge, der går i ungdomsklubber efter folkeoplysningsloven. Men efter alt at dømme er det ikke ret mange. Ifølge KL er det således kun 4 pct. af kommunerne, der har ungdomsklubber efter denne lovgivning.[1]

Tabel 2 viser udviklingen i antal indskrevne siden 2007.

Tabel 2. Indskrevne i fritidsordninger 2007-2021

	Kommunale			Selvejende/privat		
År	SFO	Fritidshjem	Fritids- og ungdomsklub	SFO	Fritidshjem	Fritids- og ungdomsklub
2007	194.978	14.409	56.512	27.388	5.731	16.870
2008	199.084	11.896	57.074	28.708	4.936	14.584
2009	203.104	11.939	61.762	29.825	4.972	15.197
2010	204.225	12.188	60.987	30.441	5.061	15.345
2011	208.380	9.644	55.622	32.305	3.188	10.870
2012	215.798	7.699	53.990	34.186	2.299	9.286
2013	216.941	8.086	52.713	35.172	2.318	9.193
2014	204.292	5.482	48.012	36.848	1.856	8.073
2017	211.745	10.633		39.766	7.630	11.320
2018	204.300	10.557	44.913	39.332	7.134	12.124
2019	202.617	8.566	43.837	39.276	4.799	12.091
2020	198.687	1.171	43.319	38.848	1.056	12.108
2021	208.571	1.117	40.627	39.580	1.021	13.088

Kilde: Statistikbanken. Danmarks Statistik har ikke opgjort antal indskrevne i 2015 og 2016, ligesom der mangler tal for kommunale klubber i 2017. Danmarks Statistik opgør ikke antal indskrevne i ungdomsskoleklubber.

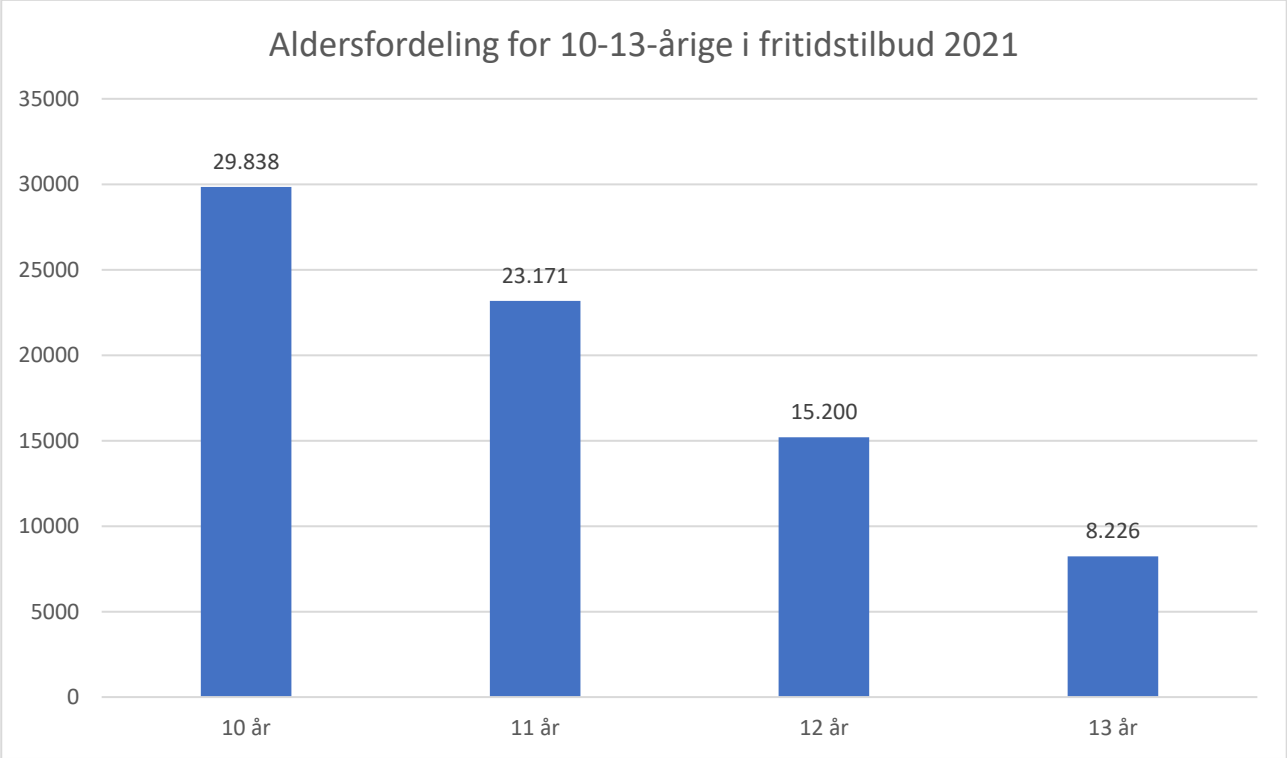
[1] "Børn og unge i fritids- og klubtilbud". KL. Januar 2020.

Det ses, at der i dag kun er meget få indskrevne i de traditionelle fritidshjem.

2.2. Aldersfordeling blandt indskrevne i fritidstilbud 10-13-årige

Figur 1 viser alderssammensætningen for 10-13-årige i fritidstilbud 2021. Det skal understreges, at figuren ikke omfatter ungdomsskoleklubber.

Figur 1

Kilde: Statistikbanken.

Tabel 3 viser, hvordan de 10-13-årige fordelte sig på forskellige typer af fritidstilbud 1. oktober 2021.

Tabel 3. Indskrevne 10-13-årige i fritidstilbud 1. oktober 2021 efter alder og tilbudstype

Alder	Tilbud			
	SFO	Fritidshjem	Fritids-, junior- og ungdomsklub	I alt
	Antal indskrevne			
10 år	16.947	101	12.790	29.838
11 år	11.025	37	12.109	23.171
12 år	6.278	4	8.918	15.200
13 år	2.277	0	5.949	8.226
I alt	36.527	142	39.766	76.435

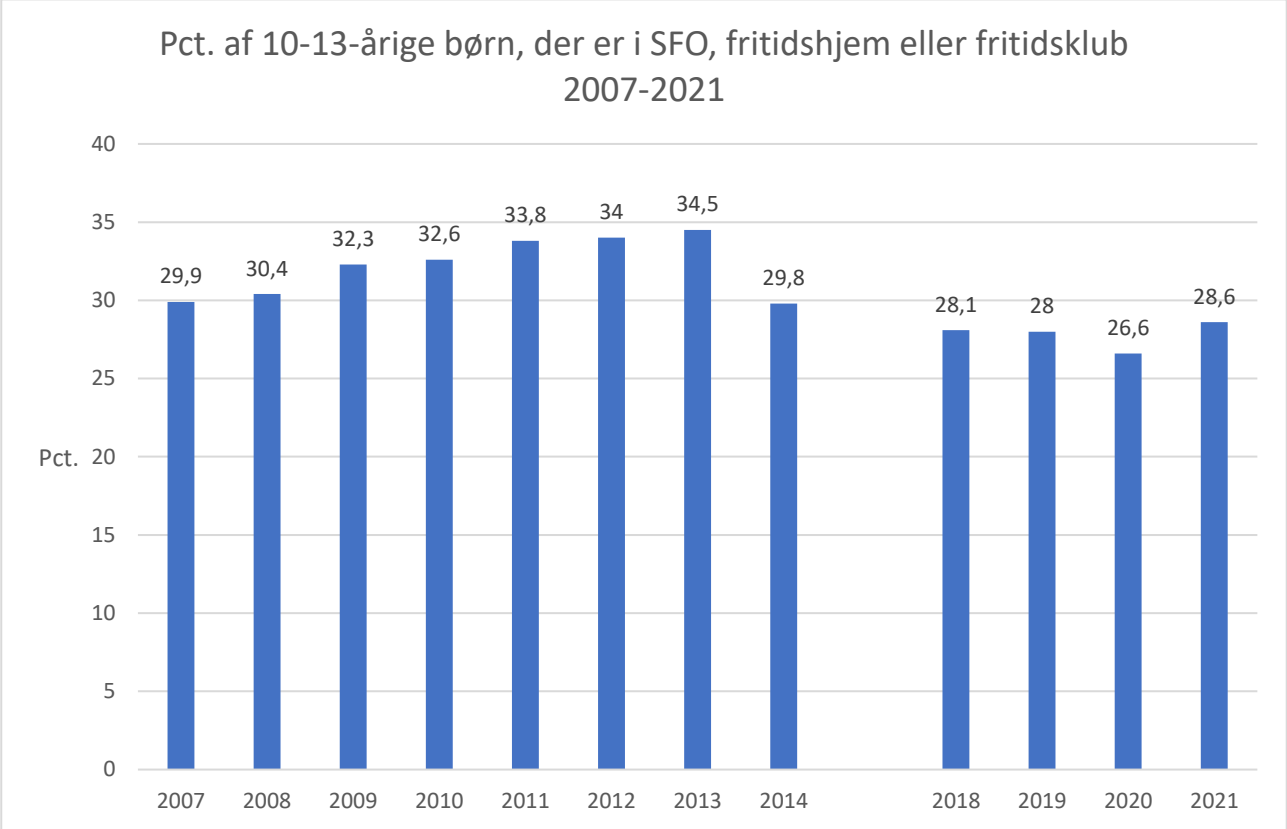
Kilde: Statistikbanken

Tabellen omfatter ikke indskrevne i ungdomsskoleklubber. Her havde kommunerne i 2021 budgetteret med i alt 17.856 indskrevne. Disse børn registreres ikke af Danmarks Statistik.

2.3. Andelen af 10 – 13-årige i fritidstilbud

Figur 2 viser, hvor stor en andel af de 10-13-årige, der var i SFO, fritidshjem eller fritidsklub 2007-2021.

Figur 2

Kilde: Egne beregninger på grundlag af Statistikbanken. Opgjort pr. oktober

Figuren må tages med betydelige forbehold, idet ungdomsskoleklubber ikke er med. Ændringer i den andel af børnene, der går i klub, kan derfor hænge sammen med, at nogle kommuner har omlagt deres klubber til ungdomsskoleklubber.

2.4. Medarbejdere i skolefritidsordninger og fritidsklubber

Tabel 4 viser, hvor meget pædagogisk personale, der var ansat i skolefritidsordninger og fritidsklubber pr. april 2022.

Tabel 4. Medarbejdere i skolefritidsordninger og fritidsklubber april 2022.

		Ansatte i alt omregnet til fuldtid	Heraf månedslønnede omregnet til fuldtid	Antal personer på månedsløn	Gennemsnitligt timetal for månedslønnede
SFO	Ledere	712	715	715	37
	Pædagoger m.v.	9.172	9.126	10.141	33,3
	Pædagogstuderende	854	854	854	37
	Pædagogiske assistenter	713	703	838	31
	Pædagogmedhjælpere	2.972	2.429	3.541	25,4
	Elever	82	82	82	37
Fritidsklubber	Ledere	134	137	137	37
	Pædagoger, ikke-uddannede klubassistenter m.v.	1.515	1.467	1.808	30
	Pædagogstuderende	70	70	70	37
	Pædagogmedhjælpere[2]	12	11	18	22,6
I alt		16.236	15.594	18.204	31,7

Kilde: KRL og egne beregninger.

Der er en vis usikkerhed om tallene, navnlig når det gælder skolefritidsordninger. Mange af de ansatte har nemlig delt tjeneste, således at de dels arbejder i SFO'en, dels har timer i skolen. Det er ikke sikkert, at dette personale altid konteres korrekt i det kommunale system.

[2] På fritidsklubområdet er de ikke-uddannede normalt dækket af BUPL's overenskomst og registreres derfor sædvanligvis ikke som pædagogmedhjælpere.

3. De 10-13-åriges benyttelse af typer fritidstilbud

Når man skal se på, hvilke 10-13-årige, der benytter fritidstilbuddene, er det nødvendigt at opdele analysen efter, hvilken type fritidstilbud, kommunen tilbyder.

18 kommuner har ungdomsskoleklubber som det eneste eller dominerende tilbud til de 10-13-årige. Danmarks Statistik har ikke data for disse børn, og de 18 kommuner må følgelig udgå af analysen idet følgende.

Men også analysen for de øvrige kommuner må deles i to. Vilkårene og regler er nemlig meget forskellige for de to typer af fritidstilbud.

Fritidsklubberne har således i reglen egne lokaler, der er indrettet til klubformål. Der er en maksimal forældrebetaling på 20 pct. af driftsudgifterne, men til gengæld i reglen ingen søskenderabat. Gennemsnitstaksten i 2021 er af Danmarks Statistik beregnet til 388 kr. mdl. Fritidsklubberne bygger i øvrigt på en lang, selvstændig faglig tradition for pædagogisk og socialt arbejde.

De klublignende SFO-tilbud har ikke loft over forældrebetalingen, som i 2021 i gennemsnit var på 817 kr. mdl. Der er dog mulighed for søskenderabat. SFO-klubberne ligger som regel på skolen.

21 kommuner, bl.a. København, bygger overvejende deres tilbud til de 10-13-årige på fritidsklubber.

I 59 kommuner består fritidstilbuddet til de 10-13-årige overvejende af SFO-klubber eller lignende.

I Bilag 2 findes en liste over, hvilken type fritidstilbud, den enkelte kommune tilbyder.

3.3. Benyttelse af fritidstilbud i fritidsklubber og tilbud i skoleregi

Tabel 5 viser herefter, hvor stor en del af børnene, der er i fritidstilbud, hvis vi sammenholder med barnets alder og hvilken type af skole, barnet går i – og først ser på de kommuner, hvor fritidsklubber er det generelle tilbud.

Tabel 5. Andel børn i fritidstilbud i de 18 kommuner, hvor der overvejende tilbydes fritidsklubber.

	Barnets alder					
Barnets skole	10 år	11 år	12 år	13 år	10-13 år	Antal 10-13-årige elever
	Pct. der er indskrevet i fritidstilbud					
Folkeskole	68,5	57	43,4	27,6	49,7	59.793
Privatskole	41,1	32,6	18,9	9,3	24,9	16.481
Specialskole	18,8	20,9	20,2	18,2	19,5	1568
Dagbehandlingstilbud og behandlingshjem	27,3	20,7	28,2	22,1	24,6	574
I alt	62,1	51,1	37,5	23,1	43,7	78.416

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata fra Danmarks Statistik.

Tabel 6 viser tilsvarende, hvor stor en del af børnene, der er i fritidstilbud, hvis vi ser på kommuner, hvor fritidstilbuddet til de 10-13-årige overvejende ligger i skoleregi.

Tabel 6. Andel børn i fritidstilbud i de 59 kommuner, hvor der overvejende tilbydes fritidstilbud i skoleregi.

	Barnets alder					
Barnets skole	10 år	11 år	12 år	13 år	10-13 år	Antal 10-13-årige elever
	Pct. der er i fritidstilbud					
Folkeskole	47	34	21,4	7,8	27,8	105.424
Privatskole	14,8	9,5	7	2,7	8,3	25.755
Specialskole	31	27,3	23	19,5	25	2262
Dagbehandlingstilbud behandlingshjem	15,5	16,9	8	7,4	11,4	849
I alt	40,9	29,2	18,5	7	23,9	134.290

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata fra Danmarks Statistik.

Tabellerne viser tre tendenser:

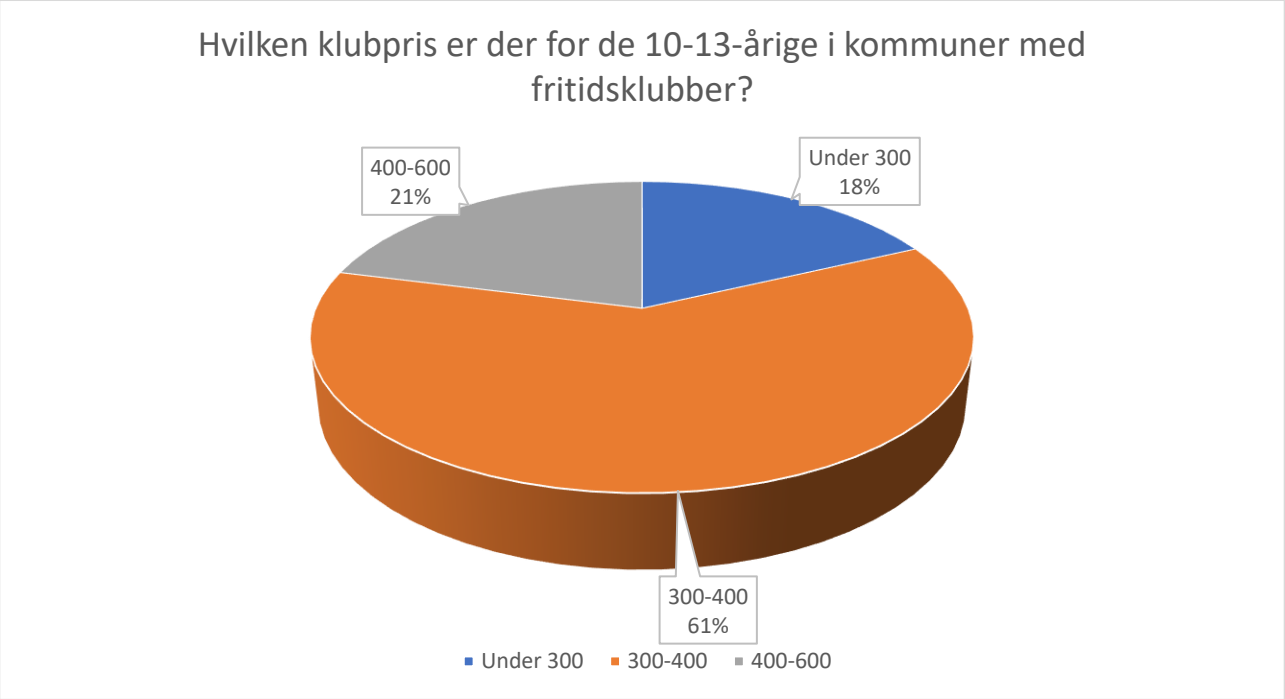
- For det første falder deltagelsen i de kommunale fritidstilbud med børnenes alder
- For det andet er deltagelsen i fritidstilbud højere i kommuner med fritidsklubber end i kommuner, hvor tilbuddene overvejende ligger i skoleregi
- For det tredje kommer privatskoleelever ikke nær så meget i de kommunale fritidstilbud som folkeskoleelever. Det gælder navnlig, hvis fritidstilbuddene ligger i skoleregi.

Det sidste hænger sammen med, at privatskolerne egne SFO-ordninger normalt stopper efter 3. klasse. Der er kun statstilskud til disse ordninger til dette klassetrin. Kun 0,7 pct. af børnene i privatskolernes SFO'er er fyldt 10 år – mod 18,7 pct. i de kommunale skolefritidsordninger. Og hvis kommunen ikke tilbyder traditionelle fritidsklubber, må privatskolebørnene evt. søge over på en kommunal skole, hvis de skal have offentlige fritidsaktiviteter.

3.4. Betalingen i fritidstilbud i fritidsklubber og tilbud i skoleregi

Som nævnt er betalingen i fritidsklubber begrænset til maksimalt 20 pct. af driftsudgifterne. Figur 3 viser, hvilken pris, der er for de 10-13-årige folkeskoleelever i kommuner med tilbud om fritidsklub.

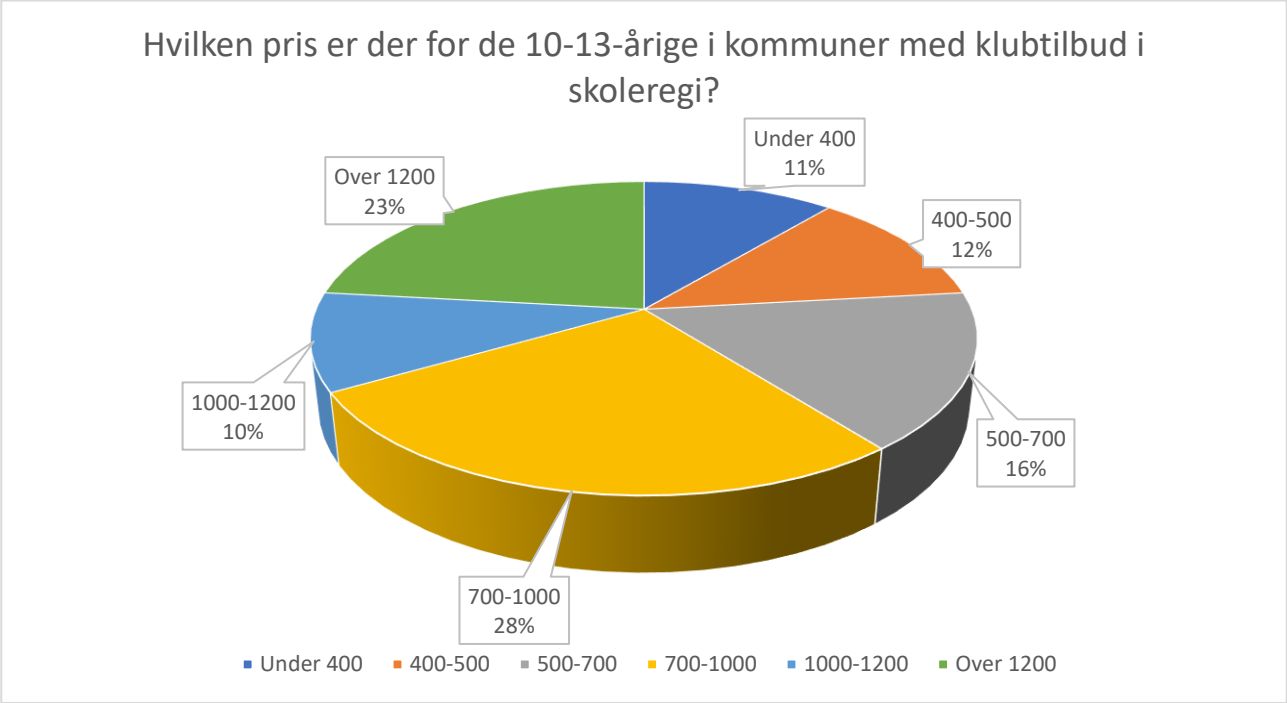
Figur 3

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 4 viser tilsvarende, hvilke priser der er for de 10-13-årige folkeskoleelever i kommuner med klublignende tilbud i skoleregi.

Figur 4

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata fra Danmarks Statistik.

Tabel 6 og 7 viser herefter sammenhængen mellem taksten og andelen af børn, der er indskrevet fritidstilbud.

Tabel 6. Andel 10-13-årige folkeskoleelever indskrevet i fritidstilbud i kommuner med forskellig takst. I 18 kommuner, hvor der overvejende tilbydes fritidsklubber, og hvor taksten er oplyst

Månedlig takst omregnet til 12 mdr.	Barnets alder					
	10 år	11 år	12 år	13 år	10-13 år	Antal 10-13-årige
	Pct. der er indskrevet i fritidstilbud					
Under 300 kr.	67	58	50	35	53	9.511
300-400 kr.	73	61	46	30	53	31.160
400-600 kr.	72	59	46	29	52	11.336
I alt	72	60	47	31	53	52.007

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata fra Danmarks Statistik. Enkelte kommuner har ikke oplyst taksten.

Tabel 7. Andel 10-13-årige folkeskoleelever indskrevet i fritidstilbud i kommuner med forskellig takst. I de 59 kommuner, hvor der overvejende tilbydes fritidstilbud i skoleregi.

Månedlig takst omregnet til 12 mdr.	Barnets alder					
	10 år	11 år	12 år	13 år	10-13 år	Antal 10-13-årige
	Pct. der er indskrevet i fritidstilbud					
Under 400 kr.	66	52	38	15	44	10.211
500-600 kr.	71	57	40	19	47	10.574
500-700 kr.	65	49	29	10	38	14.735
700-1000 kr.	55	43	29	9	34	23.708
1000-1200 kr.	38	26	9	3	19	9.716
Over 1200 kr.	27	14	8	2	13	21.153
I alt	51	38	24	9	31	90.097

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata fra Danmarks Statistik. Tabellen omfatter kun kommuner, hvor der faktisk er 13-årige børn i SFOerne. Enkelte kommuner har ikke oplyst taksten.

Det ses, at taksten ikke synes at spille den store rolle for forældrenes valg, hvis kommunen tilbyder fritidsklubber, hvor den månedlige pris i 2021 var under 600 kr. i alle disse kommuner.

Derimod spiller taksten en stor rolle for, om børn er indskrevet, hvis der er tale om tilbud i skoleregi – det gælder især hvis taksten kommer over det niveau, man finder i fritidsklubber.

For de 10-11 årige kan klublignende tilbud i skoleregi øjensynlig tiltrække stort set lige så mange børn som fritidsklubberne, hvis prisen er på niveau med fritidsklubberne. De 12-13-årige synes dog at søge at bruge fritiden andre steder end på skolen – uanset hvad prisen er.

3.3. Benyttelse af fritidstilbud for børn med forskellig etnisk baggrund

Tabel 8 og 9 viser, hvor stor en andel af børnene, der er i fritidstilbud, hvis vi ser på den etniske baggrund.

Tabel 8. Andel folkeskolebørn i fritidstilbud – sammenholdt med etnisk baggrund. Kommuner, hvor der overvejende tilbydes fritidsklubber.

Etnisk baggrund	Barnets alder					
	10 år	11 år	12 år	13 år	10-13 år	Antal 10-13-årige
	Pct. der er indskrevet i fritidstilbud					
Dansk	70,8	58,7	44,5	27,6	51,1	51.022
Vestlig	61	50,6	39,4	28,6	45,4	2.112
Ikke-vestlig bortset fra MENAPT	57,5	48,9	38,3	26,5	43,2	2.537
MENAPT	48,3	44,9	35,7	28,1	39,2	3.994
I alt	68,5	57	43,4	27,6	49,7	59.793

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata fra Danmarks Statistik.

Tabel 9. Andel folkeskolebørn i fritidstilbud – sammenholdt med etnisk baggrund. Kommuner, hvor der overvejende er fritidstilbud i skoleregi.

Etnisk baggrund	Barnets alder					
	10 år	11 år	12 år	13 år	10-13 år	Antal 10-13-årige
	Pct. der er indskrevet i fritidstilbud					
Dansk	47,9	34,3	21,1	7,4	27,8	92.716
Vestlig	40,6	29,3	21,8	8,5	25,7	3.679
Ikke-vestlig bortset fra MENAPT	42,9	32,9	23,7	12,6	28,7	3.361
MENAPT	39,9	34,1	26,1	12,6	28,3	5.439
I alt	47	34	21,4	7,8	27,8	105.424

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata fra Danmarks Statistik.

Det ses – som med de 6-9 årige -, at der er færre børn fra de etniske minoriteter, der begynder i klubtilbud, end blandt etnisk danske børn. Andelen falder med alderen – men ikke helt så meget som blandt de etnisk danske børn. Der er så at sige flere 10-13-årige etniske minoritetsbørn, som forbliver i klubtilbuddene, hvis de først er begyndt.

3.3. Fritidstilbud sammenholdt med boligområde

Tabel 10 og 11 viser, hvor stor en andel af de 10-13-årige folkeskolebørn, der er i fritidstilbud, hvis vi sammenholder med boligområde, hvis man følger den inddeling, boligministeriet benytter.

Tabel 10. Andel folkeskolebørn i fritidstilbud – sammenholdt med boligområde. Kommuner, hvor der overvejende tilbydes fritidsklubber.

Boligområde	Barnets alder					
	10 år	11 år	12 år	13 år	10-13 år	Antal 10-13-årige
	Pct. der er indskrevet i fritidstilbud					
”Parallelsamfundsområde”	51	39	35	26	38	480
Udsat boligområde i øvrigt	42	37	28	8	29	305
Andet alment boligområde	72	65	55	39	58	4.842
Andre boligområder	69	57	42	26	49	53.844
I alt	69	57	43	27	50	59.471

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata fra Danmarks Statistik.

Tabel 11. Andel folkeskolebørn i fritidstilbud – sammenholdt med boligområde. Kommuner, hvor der overvejende er fritidstilbud i skoleregi.

Boligområde	Barnets alder					
	10 år	11 år	12 år	13 år	10-13 år	Antal 10-13-årige
	Pct. der er i fritidstilbud					
”Parallelsamfundsområde”	32	38	33	27	32	315
Udsat boligområde i øvrigt	60	45	52	41	49	262
Andet alment boligområde	61	53	40	18	44	5.760
Andre boligområder	46	33	20	7	27	98.856
I alt	47	34	21	8	28	105.193

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata fra Danmarks Statistik.

Det ses, at benyttelsen af fritidstilbud er lidt lavere i "parallelsamfundsområderne" og de øvrige udsatte boligområder end i landet som helhed. Det gælder især de yngste af børnene, men ikke i samme grad de lidt ældre.

Tabel 12 og 13 sammenholder benyttelsen af fritidstilbud med boligområde og etnisk baggrund.

Tabel 12. Andel 10-13-årige folkeskolebørn i fritidstilbud – sammenholdt med boligområde og etnisk baggrund. Kommuner, hvor der overvejende tilbydes fritidsklubber.

Boligområde	Etnisk baggrund					
	Dansk	Vestlig	Ikke-vestlig, bortset fra MENAPT	MENAPT	I alt	Antal 10-13-årige
	Pct. der er i fritidstilbud					
"Parallelsamfund"	49	53	47	29	38	480
Udsat boligområde i øvrigt	39	17	19	26	29	305
Andet alment boligområde	69	49	51	40	58	4.842
Andre boligområder	50	44	41	39	49	53.844
I alt	51	45	42	38	50	59.471

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata fra Danmarks Statistik. Børn med uoplyst etnisk baggrund indgår ikke.

Tabel 13. Andel 10-13-årige folkeskolebørn i fritidstilbud – sammenholdt med boligområde og etnisk baggrund. Kommuner, hvor der overvejende er fritidstilbud i skoleregi.

Boligområde	Etnisk baggrund					
	Dansk	Vestlig	Ikke-vestlig, bortset fra MENAPT	MENAPT	I alt	Antal 10-13-årige
	Pct. der er i fritidstilbud					
"Parallelsamfund"	32	31	31	33	32	315
Udsat boligområde i øvrigt	55	75	38	44	49	262
Andet alment boligområde	51	39	42	33	44	5.760
Andre boligområder	27	23	26	25	27	98.856
I alt	28	26	29	28	28	105.193

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata fra Danmarks Statistik. Børn med uoplyst etnisk baggrund indgår ikke.

Hvis man ser samlet på de almene boligområder (hvad enten de er udsatte eller ej) peger tabellerne i retning af, at 10-13-årige i disse områder benytter fritidstilbud lidt mere end børn i andre boligområder).

3.4. Deltagelse i fritidstilbud for de elever, der er henvist til specialundervisning

Ser vi på børn, der er henvist til specialundervisning, er der overordnet ikke den store forskel mellem de henviste børn og andre børn, når det gælder deltagelse i fritidstilbud. Tager vi udgangspunkt i 10-13-årige, som enten går i en folkeskole eller en privatskole, er der 33 pct. af de børn, der er henvist til specialundervisning, der deltager i et fritidstilbud, mens andelen for de øvrige børn er 31 pct.[3] 11.081 10-13 elever i folkeskole eller privatskole var i 2021 henvist til specialundervisning.

Tabel 14 viser nærmere, hvordan type af skole og type af fritidstilbud spiller ind for de af de 10-13-årige børn, som er henvist til specialundervisning.

Tabel 14. Andel 10-13-årige med henvisning til specialundervisning i fritidstilbud – sammenholdt med skoletype og type af fritidstilbud.

Boligområde	Barnets alder				
	10 år	11 år	12 år	13 år	10-13 år i alt
	Pct. der er indskrevet i fritidstilbud				
Folkeskoleelever. Kommuner med fritidsklubber	58	48	42	31	45
Folkeskoleelever. Kommuner med tilbud i skoleregi	51	40	29	16	33
Privatskoleelever. Kommuner med fritidsklubber	38	24	19	12	25
Privatskoleelever. Kommuner med tilbud i skoleregi	14	10	7	4	9
I alt	48	38	30	18	33

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata fra Danmarks Statistik.

Det ses, at der er højest deltagelse for de elever, der er henvist til specialundervisning, hvis de går i folkeskole, og hvis kommunen tilbyder fritidsklubber.

[3] Ved beregningen ses bort fra de kommuner, hvor fritidstilbuddet foregår i ungdomsskoleregi.

4. Tendenser de seneste år samlet

Danmarks Statistiks registre muliggør desværre ikke en analyse af udviklingen, der går længere tilbage end til 2018. Analysen i det følgende indskrænker sig derfor til nogle få hovedtal fra 2018 og 2021.

Tabel 15 viser udviklingen for de 10-13-årige.

Tabel 15. Andel 10-13-årige folkeskolebørn i fritidstilbud fordelt på type af fritidstilbud 2018 og 2021.

Type af tilbud og år	Barnets alder				
	10 år	11 år	12 år	13 år	10-13 år
	Pct. der er indskrevet i fritidstilbud				
2018. Kommuner med fritidsklubber.	67,2	56,3	42,5	27,9	49,1
2021. Kommuner med fritidsklubber.	68,5	57	43,4	27,6	49,7
2018. Kommuner med tilbud i skoleregi	51,1	36,5	23,6	10,2	30,6
2021. Kommuner med tilbud i skoleregi	47	34	21,4	7,8	27,8

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata fra Danmarks Statistik.

Det ses, at niveauet også for de 10-13-årige er omtrent uforandret – dog måske med et mindre fald i de kommuner, hvor tilbuddet ligger i skoleregi.[4]

Tabel 16 viser udviklingen, hvis vi ser på de etniske grupper.

Tabel 16. Benyttelse af fritidsordninger for folkeskolebørn med forskellig oprindelse. 2018 og 2021

Oprindelse	10-13-årige 2018. Kommuner med fritidsklubber	10-13-årige 2021 kommuner med fritidsklubber	10-13-årige 2018. kommuner med tilbud i skoleregi	10-13-årige 2021. Kommuner med tilbud i skoleregi
	Pct. der er indskrevet i fritidstilbud			
Danmark	50,8	51,1	30,6	27,8
Vestlige lande	43,8	45,4	30,4	25,7
Ikke-vestlig bortset fra MENAPT	42,3	43,2	30,4	28,7
MENAPT-lande	34,2	39,2	31,2	28,3
I alt	49,3	49,7	30,6	27,8

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata fra Danmarks Statistik. 724 børn med uoplyst oprindelsesland er ikke med i tabellen.

Det ses, at de forskelle, der er de etniske grupper imellem, er omtrent de samme i 2021 som i 2018.

[4] Inddelingen i kommuner efter type af fritidstilbud sker ud fra den type af fritidstilbud, der er i 2021, så det er de samme kommuner, der sammenholdes. Nogle kommuner kan dog have omlagt deres fritidstilbud i perioden.

5. Metode

Undersøgelsen er gennemført som en registerundersøgelse af Bureau 2000 under Danmarks Statistiks forskerordning.

Der er anvendt data fra følgende registre:

BEF (familie etnicitet m.v.)

IDAN_IDA (arbejdstilknytning)

UDDA (uddannelsesniveau)

IND (indkomster)

BEST_OMRÅDER (boligområder)

BOERNFB, BOERNPF, BOERNPRI (børnepasning)

BOERNSB, KOTRE, INST, UDFK (brug af skoler, SFO)

BUFO, BUU (underretning m.v.)

UDSP (specialundervisning)

Oplysningerne i registrene er samkørt og anonymiseret af Danmarks Statistik, hvorefter Bureau 2000 har haft mulighed for at programmere tabeludtræk m.v. online.

Det skal understreges, at en registerundersøgelse kun kan vise statistiske sammenhænge mellem faktorer, som der findes registerdata for. Det betyder, at en undersøgelse ikke kan tage højde for en række forhold, der kan have betydning, fx kvaliteten i det enkelte fritidstilbud, afstanden mellem hjem, skole og fritidstilbud eller muligheden for andre fritidsaktiviteter som fx idrætsforeninger.

Når det gælder de forskelle, der konstateres i brug af fritidstilbud mellem forskellige kommuner eller forskellige boligområder, kan undersøgelsen heller ikke forklare, hvad årsagen til disse forskelle er. Men når undersøgelsen konstaterer sådanne forskelle, kan den måske anspore til, at man lokalt finder ud af, hvad baggrunden kan være.

Bilag

Bilagstabel 1. Benyttelse af fritidsordninger for 10-13-årige i de enkelte kommuner. 2021. Kommuner med fritidsklubber

Kommune	Antal 10-13-årige	Heraf i folkeskole	Andel 10-13-årige folkeskolebørn i fritidstilbud i pct.	Andel 10-13-årige folkeskolebørn med ikke-vestlig oprindelse i pct.	Andel heraf der er i fritidstilbud i pct.	Månedstakst for 10-13-årige i fritidsklub i kr.
København	21731	15404	65	16	50	391
Ballerup	2354	1974	77	14	64	383
Dragør	797	741	53	3	58	482
Gentofte	4266	2903	59	5	56	.
Albertslund	1405	1171	51	25	26	545
Hvidovre	2684	2231	66	12	41	390
Høje-Tåstrup	2608	1890	55	25	33	528
Tårnby	2354	2036	47	7	42	418
Allerød	1529	1269	90	5	78	233
Helsingør	2985	2409	58	8	40	371
Egedal	2465	2041	78	6	72	292
Frederikssund	2084	1544	71	6	67	295
Roskilde	4471	3559	74	6	62	415
Slagelse	3473	2554	43	13	36	236
Svendborg	2692	2020	9	8	10	349
Billund	1340	1070	5	7	13	.
Kolding	4736	3489	11	10	15	.
Randers	4603	3179	14	8	16	371
Viborg	5124	4167	39	6	30	350
Frederikshavn	2459	2010	11	8	15	582
Hjørring	2921	2132	4	9	12	274

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata.

Bilagstabel 2. Benyttelse af fritidsordninger for 10-13-årige i de enkelte kommuner. 2021. Kommuner med tilbud i skoleregi

Kommune	Antal 10-13-årige	Heraf i folkeskole	Andel 10-13-årige folkeskolebørn i fritidstilbud i pct.	Pct. 10-13-årige folkeskolebørn med ikke-vestlig oprindelse	Andel heraf der er i fritidstilbud i pct.	Månedstakst for 10-13-årige i fritidsklub i kr.
Frederiksberg	3760	2775	77	7	64	470
Brøndby	1600	1237	39	27	28	439
Gladsaxe	3609	2667	74	13	62	111
Glostrup	1030	867	54	15	40	638
Herlev	1437	1046	52	15	34	490
Lyngby-Taarbæk	3000	2437	56	5	53	818
Rødovre	1962	1582	44	14	35	847
Ishøj	1168	863	21	33	13	596
Furesø	2301	1847	70	10	55	543
Fredensborg	2057	1598	48	10	41	446
Hillerød	2604	1915	48	9	46	609
Hørsholm	1342	871	35	7	36	875
Rudersdal	3191	2595	29	6	25	1178
Køge	3015	2313	48	8	45	.
Halsnæs	1388	950	13	8	13	578
Solrød	1272	1047	42	4	34	694
Gribskov	1875	1259	44	7	44	862
Odsherred	1286	883	35	7	47	477
Holbæk	3570	2209	33	9	26	841
Faxe	1759	1293	24	7	24	629
Kalundborg	2232	1529	19	9	12	670
Ringsted	1732	1172	31	11	24	934
Sorø	1488	1096	19	5	29	840
Lejre	1478	1127	63	6	49	910
Næstved	3892	3150	7	7	7	1733
Guldborgsund	2464	2028	23	8	30	1561
Vordingborg	1887	1301	20	7	17	940
Bornholm	1667	1005	3	9	11	.
Assens	2006	1512	1	5	3	.
Kerteminde	1132	948	1	7	4	.
Nyborg	1454	899	1	8	1	.
Nordfyn	1489	1280	23	6	27	468
Langeland	415	360	1	10	6	.
Ærø	215	168	1	6	0	.
Haderslev	2650	1821	2	11	2	.
Sønderborg	3353	2432	8	13	10	1643
Tønder	1641	1178	5	7	18	.
Esbjerg	5253	4527	22	8	40	834
Fanø	162	156	6	4	14	1008

Kommune	Antal 10-13-årige	Heraf i folkeskole	Andel 10-13-årige folkeskolebørn i fritidstilbud i pct.	Andel 10-13-årige folkeskolebørn med ikke-vestlig oprindelse i pct.	Andel heraf der er i fritidstilbud i pct.	Månedstakst for 10-13-årige i fritidsklub i kr.
Vejen	2182	1883	9	7	7	1003
Aabenraa	2706	2110	13	9	14	1100
Fredericia	2432	1878	26	12	29	458
Horsens	4521	3518	10	8	10	1483
Vejle	5911	4610	22	9	28	1641
Holstebro	2909	2188	26	9	9	1151
Struer	988	880	8	8	8	1108
Odder	1178	834	21	8	16	.
Silkeborg	4961	4159	38	6	50	802
Samsø	134	92	12	8	29	.
Skanderborg	3558	3070	45	4	53	668
Ikast-Brande	2123	1802	8	7	9	1407
Ringkøbing-Skjern	2796	2061	11	7	20	725
Hedensted	2498	2075	7	4	19	1810
Morsø	912	646	2	7	2	.
Thisted	1999	1680	9	7	29	1546
Vesthimmerland	1671	1310	3	5	7	.
Rebild	1648	1491	20	4	28	558
Jammerbugt	1816	1597	3	5	10	.
Aalborg	8848	7597	33	8	37	386

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata.

Bilagstabel 3. Dominerende fritidstilbud for de 10-13-årige i de enkelte kommuner

Følgende kommuner har ungdomsskoleklubber som det dominerende tilbud til 10-13-årige:

Vallensbæk
Greve
Stevns
Lolland
Middelfart
Faaborg-Midtfyn
Odense
Varde
Herning
Lemvig
Syddjurs
Norddjurs
Favrskov
Aarhus
Skive
Brønderslev
Læsø
Mariagerfjord

Følgende kommuner har fritidsklubber efter dagtilbudsloven som det dominerende tilbud til 10-13-årige:

København
Ballerup
Dragør
Gentofte
Albertslund
Hvidovre
Høje-Taastrup
Tårnby
Allerød
Helsingør
Egedal
Frederikssund
Roskilde
Slagelse
Svendborg
Billund
Kolding
Randers
Viborg
Frederikshavn
Hjørring

Følgende kommuner har klublignende tilbud i skoleregi som det dominerende tilbud til 10-13-årige:

Frederiksberg
Brøndby
Gladsaxe
Glostrup
Herlev
Lyngby-Taarbæk
Rødovre
Ishøj
Furesø
Fredensborg
Hillerød
Hørsholm
Rudersdal
Køge
Halsnæs
Solrød
Gribskov
Odsherred
Holbæk
Faxe
Kalundborg
Ringsted
Sorø
Lejre
Næstved
Guldborgsund
Vordingborg
Bornholm
Assens
Kerteminde
Nyborg
Nordfyns
Langeland
Ærø
Haderslev
Sønderborg
Tønder
Esbjerg
Fanø
Vejen
Aabenraa
Fredericia
Horsens
Vejle
Holstebro
Struer
Odder
Silkeborg

Samsø
Skanderborg
Ikast-Brande
Ringkøbing-Skjern
Hedensted
Morsø
Thisted
Vesthimmerlands
Rebild
Jammerbugt
Aalborg